

Kommunstyrelsen
Alexandra Eriksson
Epost: alexandra2.eriksson@vasteras.se

Kopia till
Samtliga nämnder

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Deltagande på distans vid nämndsammanträden i Västerås stad

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Samtliga nämnder i Västerås stad får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast fem (5) dagar i förväg anmäla detta till nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

2. Beslutet enligt punkten 1 ska föras in i samtliga nämnders reglemente.

Kommunstyrelsen för egen del:

3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Rättsliga förutsättningar

I kommunallagen finns sedan 2013 en möjlighet för kommuner och regioner att införa deltagande på distans vid fullmäktigesammanträden samt sammanträden i styrelsen och nämnder. Bestämmelsen 5 kap. 16 § kommunallagen anger ett antal krav som måste vara uppfyllda för att en ledamot som inte befinner sig i sammanträdeslokalen ska kvalificeras som deltagande på distans i lagens mening.

Deltagandet ska ske genom ljud- och bildöverföring i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor. För det första måste det alltså ske en överföring av både ljud och bild i realtid. Bild- och ljudöverföring måste även ske på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra. Det är således inte tillräckligt att de som är närvarande i sammanträdeslokalen kan se den distansdeltagande ledamoten. Den distansdeltagande måste även kunna se samtliga andra deltagare. Om flera ledamöter deltar på distans måste även de kunna se varandra.

Ytterligare ett krav är att samtliga deltagare kan delta på lika villkor. Det innebär att ljud- och bildöverföringen måste vara stabil och av hög kvalitet. Om bild- eller ljudkvaliteten försämras eller förbindelsen bryts måste sammanträdet avbrytas tills en förbindelse av sådan kvalitet har återupprättats att alla åter kan sägas delta på lika villkor. Den som deltar på distans måste även ha möjlighet att ta del av handlingar som delas ut vid sammanträdet och delta i avgörandet av ärendena, även i de fall avgörandet sker genom omröstning.

Öppna omröstningar förutsätter ingen annan teknisk lösning än den redan nämnda bild- och ljudöverföringen. Slutna omröstningar ställer andra krav. Den tekniska lösning som används måste säkerställa att valhemligheten bevaras, att alla de beslutandes röster kommer med i rösträkningen och att alla ges möjlighet till insyn i förfarandet så att omröstningen inte kan manipuleras. Om inte alla dessa krav kan tillgodoses får distansdeltagande inte ske vid sammanträden då slutna omröstning kan komma att tillämpas, dvs. då ärenden som gäller val eller anställning av personal ska avgöras.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid sammanträdet. Det innebär bl.a. att en ledamot som deltar på distans kan delta i avgörandet av ärendena. En ledamot som deltar på distans ska naturligtvis även antecknas som närvarande i sammanträdesprotokollet.

Särskilt om sekretess och behandling av personuppgifter

Många av de uppgifter som behandlas inom stängda dörrar omfattas av sekretess. Det innebär att de som deltar i sammanträdet inte får röja uppgifterna, vare sig muntligen, genom att lämna ut handlingar eller på något annat sätt. Lagstiftningen gör inte någon skillnad mellan dem som är närvarande i sammanträdeslokalen och den som deltar på distans. När någon deltar i ett sammanträde på distans kan det uppkomma särskilda svårigheter att upprätthålla sekretessen i praktiken. Det finns en risk att uppgifter kommer ut vid överföringen mellan sammanträdeslokalen och den plats där den distansdeltagande befinner sig. Det kan också hända att någon utomstående tar del av ljud eller bild hos distansdeltagaren. Att sekretessen kan upprätthållas i praktiken är en viktig aspekt att ta hänsyn till vid utformningen av reglerna för distansdeltagande och vid val av teknisk lösning för överföringen mellan sammanträdeslokalen och den plats där den distansdeltagande befinner sig.

Vid sammanträdestillfället är det i första hand ordföranden som har ansvar för att sammanträdet genomförs på ett sådant sätt att utomstående inte kan ta del av det som sägs och de uppgifter i övrigt som behandlas. Varje ledamot har även ett eget ansvar för att sekretessbelagda uppgifter inte röjs. Exempelvis måste sammanträdeshandlingarna hanteras på ett omdömesfullt sätt. På liknande sätt har den som deltar på distans ett eget ansvar för att ingen annan kan ta del av ljud och bild hos denne. Ordföranden bör genom information och frågor till distansdeltagaren försäkra sig om att det inte sker.

Om någon deltar i ett sammanträde genom att ljud och bild överförs elektroniskt och överföringen innefattar personuppgifter utgör det en sådan automatiserad behandling av personuppgifter att dataskyddsförordningen är tillämplig. Det innebär bl.a. att den personuppgiftsansvarige, dvs. nämnden, ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de

personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av bl.a. de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna och hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är. Det behövs därför göras en risk- och sårbarhetsanalys för att klarlägga vilken säkerhetsnivå som ska gälla för skyddet av uppgifter.

När det gäller nämnder som hanterar uppgifter som omfattas av sekretess måste det vid distansdeltagande i nämndens sammanträden finnas garantier för att sekretessbelagda uppgifter som avhandlas under sammanträdet inte kan komma att röjas för någon utomstående. Kan överföringen av personuppgifter inte ske, eller sekretessen inte upprätthållas med rimlig säkerhet i förhållande till karaktären hos de uppgifter som förekommer i ett visst ärende eller en viss typ av ärenden, ska deltagande på distans inte medges vid sammanträden då sådana ärenden behandlas.

Kommunala föreskrifter med bestämmelser om vad som ska gälla för distansdeltagande

Det ankommer enligt förarbetena på den kommun som inför möjligheten att delta på distans att utforma föreskrifter och vidta andra åtgärder för att åstadkomma en rimlig säkerhet. Förutsatt att fullmäktige i reglementet har angett att deltagande på distans får ske i en nämnd kan dock fullmäktige överlåta till nämnden att närmare bestämma i vilka situationer deltagande på distans ska få ske och vad som ytterligare ska gälla för sådant deltagande. Det kan t.ex. innebära att särskilda lokaler används för deltagande på distans i vissa fall. Utbildning i informationssäkerhet för distansdeltagare och för dem som ska leda möten med distansdeltagare kan vara en annan åtgärd för att höja säkerheten. Sveriges kommuner och landsting har i kommentaren till sitt förslag på reglemente angett att det i nämnder där många uppgifter omfattas av sekretess sannolikt inte kommer att förekomma distanssammanträden lika ofta som i andra nämnder.

Innebörden av beslutet

Förslaget att ge nämnderna möjlighet att sammanträda med ledamöter närvarande på distans är densamma som idag gäller för kommunstyrelsen enligt dess reglemente antaget av kommunfullmäktige den 6 september 2018. Bestämmelsens lydelse stämmer också överens med Sveriges kommuner och regioners förslag på reglemente för styrelse och nämnder i kommuner och regioner. Kommunstyrelsen har dock inte tillämpat möjligheten till distansdeltagande och har inte heller beslutat om någon föreskrift eller riktlinje med bestämmelse om vad som närmare ska gälla för distansdeltagande vid kommunstyrelsens sammanträde.

Innebörden av förslaget är att nämnderna har den första rättsliga förutsättningen att börja tillämpa distansdeltagande vid nämndsammanträde. Innan respektive nämnd aktivt kan börja tillämpa distansdeltagande måste den säkerställa följande:

1. Att den tekniska lösningen för mötesdeltagande på distans uppfyller de generella kraven i kommunallagen. Kan överföring ske av både ljud och bild i realtid? Kan samtliga deltagare se och höra varandra? Kan samtliga deltagare delta vid mötet på lika villkor?

2. Att slutna omröstningar kan ske tekniskt som säkerställer valhemligheten för de fall nämnden avser att behandla ärenden som avser anställning av personal vid sammanträden där distansdeltagande medges.
3. Att den tekniska lösningen efter en risk- och såbarhetsanalys, ger skydd för sekretess så att sekretessuppgifter inte röjs för de fall nämnden avser att behandla ärenden som omfattas av sekretess vid sammanträden där distansdeltagande medges.
4. Att den tekniska lösningen efter en risk- och såbarhetsanalys, ger skydd för de personuppgifter som behandlas.

När dessa delar är säkerställda behöver respektive nämnd dessutom besluta om vad som närmare ska gälla för deltagande på distans i nämnden innan den faktiskt kan medge och genomföra distansdeltagande vid sina sammanträden.

Tillämpliga bestämmelser

5 kap. 16 § kommunallagen

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid nämndens sammanträde.

Ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans om fullmäktige har beslutat det. Deltagandet ska i sådant fall ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid fullmäktiges sammanträde.

6 kap. 24 § kommunallagen

Fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i en nämnds sammanträden på distans. Deltagande på distans ska ske på det sätt som anges i 5 kap. 16 §.

26 § Reglemente för kommunstyrelsen i Västerås stad

Styrelsen får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast fem (5) arbetsdagar i förväg anmäla detta till styrelsens sekreterare. Ordföranden beslutar om närvaro får ske på distans. Styrelsen ska bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden